

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/1/Ş.Y.A.-99/6 (Ortak Girişim)

Karar Sayısı : 99-51/556-349

Karar Tarihi : 09.11.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- RAPORTÖRLER: Şahin YAVUZ, Burak BÜYÜKKUŞOĞLU

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.

D- TARAFLAR: - H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.

Sabancı Center 4. Levent 80745 İSTANBUL

- E.I. Du Pont de Nemours and Company

1007 Market Street Wilmington, Delaware 19898 A.B.D.

E- DOSYA KONUSU: H.Ö. Sabancı Holding A.Ş. ve E.I. Du Pont de Nemours and Company arasında gerçekleştirilecek olan ortak girişim işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.9.1999 tarih, 3081 sayı ve 14.10.1999 tarih, 3338 sayı ile giren bildirim üzerine; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 1.11.1999 tarih, D3/1/Ş.YA.-99/6 sayılı Birleşme Ön İnceleme Raporu 4.11.1999 tarih, REK.0.07.00.00/105 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-51 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: E.I. Du Pont de Nemours and Company ile H.Ö. Sabancı Holding A.Ş. arasında, kurulması düşünülen ortak girişim şirketinin; 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında bir işlem olduğu,

Söz konusu ortak girişimin gerçekleşmesi ile birlikte ilgili ürün pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratılmasına ya da bir hakim durumun güçlendirilmesine yönelik olarak rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı, dolayısı ile bildirim konu işleme izin verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. Taraflar

1. A. Du Pont Grubu

Du Pont Grubu birçok alanda faaliyet gösteren ve merkezi ABD’de olan çok uluslu bir teşebbüstür. Faaliyet alanlarından bazıları; zirai koruma ürünleri, gıda katkı maddeleri, biyolojik kökenli sanayi maddeleri, naylon, kaplama ve polimer, tıp, polyester, pigment ve kimyasallardır. Zirai koruma ürünleri ve naylon, polimer, fiber üretiminde dünya liderdir. Brezilya’da bu alanda, Sabancı Grubu ile bir ortak girişim şirketi kurmuştur.

Du Pont Grubu’nun Türkiye’de ilgili ürün pazarında üretimi bulunmamaktadır ve piyasaya sadece iki ürünüyle ithalat yoluyla girmektedir. Bu ürünler PTA ve polyester devamlı ipliktir.

1. B. Sabancı Gubu

Türkiye’de yerleşik Sabancı Grubu’nun faaliyet gösterdiği alanlar; finans, çimento, otomotiv, lastik, bilgi teknolojileri, Gıda-Perakendecilik, tütün, kağıt, plastik, turizm ve tarım, tekstil ve sentetik elyafdır.

1. B. 1. SASA Sun’i ve Sentetik Elyaf Sanayi A.Ş. (Sasa)

Sabancı Grubu tarafından kontrol edilen Sasa’nın %51.11’lik hissesi Sabancı Holding A.Ş.’ye, %31.00’lük hissesi Sabancı Ailesine, %9.10’luk hissesi Aksandık’a, %0.04’lük hissesi Vaksa’ya ait olup, %9.73 hissesi de halka açıktır. Ortak girişim şirketi kurulma aşamasına geldiğinde, Sabancı Grubu’na ait toplam %81.11’lik hisse ortak girişim şirketine devredilecektir.

Türkiye ve Ortadoğu’nun en büyük polyester, ülkemizin tek cips ve Avrupa’nın en büyük polyester elyaf üreticisi olan Şirket’in ürün portföyü; DMT, polimer cips, SSP cips, elyaf, tops/vatka, iplik, poy, CP cips, pet şişe ve preform gibi ürünlerden oluşmaktadır.

2. İlgili Pazar

İlgili ürün pazarı, belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan ürünlerden oluşmaktadır. Ortak girişimin iştigal edeceği ürünler; DMT, PTA, kesik elyaf, polyester devamlı iplik, pet resin ve pet şişe ve preformlardır. Bu ürünlerin ham maddesi aynı olmakla birlikte kullanıldığı alanlar farklıdır. Ayrıca PTA polimerasyon prosesi DMT prosesinden farklılık göstermektedir. Bu nedenlerle devralma işlemine konu ilgili ürün pazarları; “DMT (di-methyl terephthalate), PTA [pure (saf) terephthalic acid], kesik elyaf, polyester devamlı iplik, pet resin, pet şişe ve preform” olarak belirlenmiştir.

Coğrafi pazar ise, devralma işlemine konu olan ilgili ürünler açısından rekabet koşullarının ve giriş engellerinin bölgeler arasında hissedilir derecede farklı olmaması nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak alınmıştır.

3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirim konusu işlem, Sabancı ve Du Pont grupları arasında, polyester ürünleri ve polyester ürünlerinde ham madde ya da ara malı olarak kullanılan ürünlerin

üretim ve satışı alanlarında Avrupa, Ortadoğu, Bağımsız Devletler Topluluğu ile Afrika'yı kapsayan geniş bir bölgede faaliyet gösterecek ve Hollanda yasalarına göre, nev'i özel limited şirket (B.V.) olacak bir ortak girişim şirketinin kurulmasıdır.

1997/1 sayılı Tebliğ'in "Birleşme veya Devralma Sayılan Haller" başlıklı 2. maddesinin (c) bendine göre; "Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler" anılan Tebliğ kapsamında incelenmektedir. Buna göre; amacını gerçekleştirebilmek için bağımsız bir iktisadi varlık olma (fonksiyonel bağımsızlık), rekabeti sınırlayıcı amacı ve etkisi bulunmama ve ortak girişimlerin temel unsuru olan ortak kontrol şartlarını taşıyan işlemler, birleşme olarak değerlendirilmektedir.

Ortak girişimin fonksiyonel bağımsızlık unsuru için gerekli olan iş gücü ve mal varlığı, Sabancı Grubu'na ait ve ilgili pazarda faaliyet gösteren Sasa üzerinde sahip olduğu %81.11 oranındaki hissesi ve İngiltere'deki Exsa Garforth tesisleri ile Du Pont Grubu'na ait Wilton'da PTA ve pet resin üretilen tesisler ve İngiltere Pontypool tesisi, Hollanda Kerkrade tesisi ile Almanya Uentrop'daki kesik elyaf üreten birimlerinin, ortak girişime transfer edilmesi suretiyle temin edilecektir.

Ortak girişim şirketinin; faaliyet konusu ürünler ile ilgili araştırma, geliştirme, marka ve sınai haklar yönetimi işleri ile de görevli olacağı, bu görevlerin, tarafların katkıları ile yapılacak araştırmaları içereceği gibi, yine taraflarca Şirket'e tahsis edilecek olan marka ve diğer sınai haklar alanında, kullanma haklarının ya da lisansların 3. kişilere devrini de kapsayacağı dosya mevcudu bilgi ve belgeden anlaşılmaktadır.

Dosya mevcudu bilgi, belge ve ortak girişim sözleşmesinin "Teşebbüs ile Rekabet" başlıklı 8. bölümünde yer alan "... Sabancı ve/veya Bağlı Ortaklıklarından herhangi biri ve Du Pont ve/veya Bağlı ortaklıklarından herhangi biri, doğrudan veya dolaylı olarak BV'de %50 hisseyi elinde tuttuğu sürece, Sabancı ve Du Pont, Teşebbüsle, Teşebbüsün faaliyet alanında Büyük Avrupa ülkelerinde rekabete girmeyecek ve ilgili Bağlı Ortaklıkların girmemesini sağlayacaklar ve Teşebbüsün konusundaki Polyester Ürünlerine ilişkin faaliyetlerini yalnızca Teşebbüs üzerinden yürüteceklerdir." şeklindeki 17. maddesinden Türkiye sınırları dahilinde tarafların bütün faaliyetlerini ortak girişime devrederek pazardan çekilecekleri anlaşılmaktadır. Bu nedenle işlemin rekabeti sınırlayıcı amacı ya da etkisi bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verilen değerlendirmelerin yanı sıra tarafların her ikisi ve/veya bağlı ortaklıklarının yüzde elli hisse payına sahip olacakları, ortak girişimin kuruluş ve organizasyonunun taraflar arasındaki eşit hisse dağılımını yansıtacağı ve bu doğrultuda ortak kontrol esasının geçerli olacağı dikkate alındığında, bildirim konusu işlemin, 1997/1 sayılı Tebliğ'in ikinci maddesinin (c) bendi kapsamında olduğu anlaşılmaktadır.

E.I. Du Pont de Nemours and Company grubunun 1998 yılı Türkiye ilgili ürün pazarı toplam net satış rakamı 744 000 000 000 TL, Şirketin ilgili ürün pazarı içerisinde yer alan ve Türkiye'de içinde bulunduğu PTA pazarındaki pazar payı %4, polyester devamlı iplikte ise % 1'dir. Sasa'nın 1998 yılı net satışları 80.492 000 000 000 TL'dir. Sasa'nın ilgili ürün pazarı içinde olan kesik elyaf pazar payı % 54,

polyester devamlı iplik pazar payı % 25, pet resin pazar payı % 90, pet şişe ve preform pazar payı ise % 60'dır.

1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde yer alan "Ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur " hükmü ile getirilen pazar payı ve ciro eşikleri açısından değerlendirildiğinde ortak girişim işleminin, tarafların sahip oldukları toplam pazar payı ve ciroları yönüyle 1997/1 sayılı Tebliğ'de yer alan eşikleri aştığı, dolayısıyla anılan Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir işlem olduğu anlaşılmaktadır.

Bildirime konu ortak girişim, faaliyet göstereceği pazar açısından yoğunlaşmayı artırıcı bir işlem olmaktan uzaktır. DMT, kesik elyaf, pet resin, pet şişe ve preform pazarlarında Sabancı Grubu faaliyet göstermekte, buna karşılık, "PTA" ve "polyester devamlı iplik" pazarında her iki tarafın da faaliyeti bulunmaktadır. Taraflardan Du Pont Grubu'nun PTA'da pazar payı %4, polyester devamlı iplik pazarındaki payı ise %1'den daha küçüktür ve ihmal edilebilir düzeydedir.

Ayrıca ortak girişimin konusu olan gerek ham madde ve gerekse nihai ürünler kimyevi süreçten geçirilerek üretilmektedir. Söz konusu ürünlerin üretiminde kullanılan bileşenlerden birinin değişimi, çok farklı ürünlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu sayede teşebbüsler ürün farklılaştırması yoluna gitmektedir. Bu nedenle yapısı gereği yeniliklere ve buluşlara açık olan sektörde, ar-ge faaliyetleri hayati önem taşımaktadır. Dolayısıyla ortak girişimin ar-ge harcamalarına olumlu katkılarının olacağı, bunun da tüketicinin refahına olumlu katkı sağlayacağı kanaatine varılmıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ve tespitler doğrultusunda;

- A.B.D.'de yerleşik E.I. Du Pont de Numours and Company ile Türkiye'de yerleşik H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.'nin gerçekleştireceği ortak girişim işleminin, tarafların sahip olduğu toplam pazar payı ve ciroları yönüyle, 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna,
 - Söz konusu ortak girişim işlemine, ilgili pazarda hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmaması nedeniyle izin verilmesine
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.